

Obrázky

z Vratislavic nad Nisou

MAREK ŘEHÁČEK

K BLAHÉ DOBĚ PŘEJI TOBĚ
JAKO SOBĚ – TYTO OBĚ
I STOU TŘETÍ, JEŽ JE NESE
A S LÁSKOU SE NA TĚ TŘESEŮ!

Jsem tuze rád, že i v nelehkých dobách rozdává vratislavický pivovar radost hodnou chvílek z „pivovarského“ filmu Postřižiny. I tam se křupání vypečených jelítek snoubilo s hořkostí skvěle uvařeného prvotřídního piva. A copak by šlo jíst do zlatova propečenou husičku se zelím a knedlíkem bez toho, aby vedle na stole nestál také pěkně napěněný půllitr? Pivovary jsou přeci jen místy, kde se čas tak trochu zastavil v oné secesní kráse počátku 20. století, v oné Belle Époque čili krásné epoše. Budme rádi, že ta nádhera žije ve Vratislavích dále a sudy a soudky s nádherně hořkým KONRADEM se odtud stále kutálejí do světa. A činí mu dobře.

Archiv Ondřeje Marčáka

Prvorepublikový pohled na Strážný vrch a za ním se dmoucí jizerskohorské panorama s dominantami Liberecké výšiny a Žulového vrchu. Z pivovaru je za zalesněným kopcem vidět pouze komín ze žlutých cihel, ale uprostřed obrázku je patrná železniční vlečka, která do něj vedla z nádraží Vesec u Liberce a končila třemi kolejemi v areálu.

Archiv Vítězslava Procházky

Okolí pivovaru je dnes vcelku zastavěným územím, ale původně zde stály jeho objekty zcela mimo zástavbu Vratislavic. Nejbližší byly chalupy Nové Rudy. To se změnilo až v časech na počátku 20. století, kdy v okolí podniku vznikly nové domy, ale také komunikace lemované dodnes zčásti existujícími alejemi. Nezdá se nám to, že tehdejší průmysl byl v krajině malebný?

Archiv Vítězslava Procházky

Přední budova sladovny si dodnes uchovála svůj původní vzhled, i když okolní objekty na kráse utrpěly řadou přestaveb v dobách socialismu. Zde jí vidíme na jednom ze série obrázků z časů, kdy se vratislavičtí henleinovci konečně mohli po záboru pohraničí Německem projevit ve své lásce k nacistickému režimu a pivovar a jeho okolí doslova omotali vlajkami s hákovým křížem. Pivovarníkům se v té době velkých oslav spojených s konzumací piva velmi dařilo a podnik vedený ředitelem dr. Juliem Rösslerem vystavil v těch časech o celou pětinu piva více než předtím – nějakých 120 tisíc hektolitřů. Ale tato sláva opravdu neměla trvat dlouho.
 Archiv Václava Černého

Zažil jsem to pouze jednou jedinkrát, a proto si ten radostný chuťový zážitek pamatuji a zde jej ještě jednou zopakuji. Bylo to po vymrzlé návštěvě pivovaru, tehdy nás všemi provozy s péčí nevídanou provázel dobrý duch místa – Ota Dvorský. Chodili jsme s ním od sladovny až po stáčírnu. Slad nám dal ochutnat a vše dopodrobna popisoval, jako kdyby chtěl vidět, jak nám na jazyku stoupá ona chuť na pivo. Viděl, jak se olizujeme, jak nás najednou svazuje větší a větší žízeň a chuť na ječnou šťávu s chutí chmele. Na konci prohlídky pak sympatický sládek pivovaru Petr Hostaš, na jehož pozvání jsme do podniku přišli, konečně – a s ohledem k významu toho okamžiku vcelku nenápadně – Otu

vyzval, ať dá hostům ochutnat. Do obrovského skleněného džbánu natočil ten poklad z tanku s doposud nefiltrovaným pivem. Němci té lahůdce říkávají trefně *Kellerbier* – sklepní pivo; škoda, že se mu u nás méně romanticky říká *Nefiltr*. To německé slovo v mé mysli stále vzbuzuje onu náladu kamenného podzemí vychlazeného ledem nasekaným z rybníků. Ta ryzí chuť, ta nádhera s tóny minulosti! Z velkého džbánu jsme to překrásné sklepní pivo popíjeli v podzemí vratislavického pivovaru. Po chvíli jsme byli přešťastní z toho, že se pivovarnickou tradici mezi Prosečským hřebenem a Císařským kamenem navzdory všem zvratům dob ne až tak vzdálených nakonec podařilo udržet.

Vratislavická Pivovarská restaurace – to je už více než jedno sto let to veselé místo, kde si lze představit ony starosvětské výjevy s pečenými husičkami a cinkáním püllitrů o porculánové tácky
 Archiv Václava Černého

Pozornému divákovi jistě neunikne nový komín, který pivovar získal v časech první republiky
 Archiv Václava Černého

*Vidíte je na stolech, to jsou ony – ty porcelánové tácky ve vratislavické Pivovarské restauraci.
S okrajem lehce zdrsněným, aby se na něj pak nafialovělou inkoustovou tužkou psaly čárky podle vypitých piv.
Archiv Václava Černého*

*Až bukolický je pohled na pivovar v časech první republiky, kdy se ještě na loukách okolo sušilo seno – možná jím pak o zimách krmili pivovarské valachy, kteří zde k rozvozu piva sloužili ještě v padesátých letech 20. století. V té době měl pivovar ještě více komínů, vedle hlavního velkého pak řadu menších pocházejících z doby dokončení budov roku 1874.
Archiv Václava Černého*

Na konci louky v dnešní ulici příznačně pojmenované Sladovnická vyrostl mezi oběma světovými válkami objekt pro zaměstnance pivovaru. Na opačné straně je vidět část zalesněného Prosečského hřebene s výrazným údolím, v němž vznikla v dobách zřízení pivovaru soustava Pivovarských rybníků, z nichž byla pro provoz čerpána a využívána technologická voda.

Archiv Václava Černého

Vratislavické pivo se kdysi plnilo do dřevěných soudků. V roce 1928 v areálu pivovaru vznikla nová bednářská díla, kde jedenáct mistrů bednářských vyrábělo stovky sudů, které pak požahovali zbrusu novým strojním zařízením. Možná se časem dočkáme na nějakých retroakcích i okamžiku, kdy bude vratislavický ležák opět téci z klasického dřevěného soudku, který byl a je symbolem starého pivovarnictví.

Archiv Václava Černého

Vratislavický pivovar byl po léta bytostně spojen se sousedním Strážným vrchem, který jej opravdu jaksí „strážil“ a v jehož svahu byly také vykutány hluboké pivní sklepy. Snad oběma nedávné přerušení oné vazby silnicí neublíží.
 Archiv Ondřeje Marčáka

Okolí pivovaru tvořila ještě v 70. letech 20. století obdělávaná pole a pro seno kosené louky
 Archiv Ondřeje Marčáka

V roce oslav 15. výročí osvobození a českého provozu pivovaru byly za ředitele Vojtěcha Melky zahájeny nutné modernizace provozu

Archiv Emila Karkoše

Na konci 80. let 20. století pivovar neustále zvyšoval svůj výstav, až to dotáhl na nějakých 300 tisíc hektolitrů piva. Vedle toho stoupala také výroba stále oblíbenějších nealkoholických nápojů.

Archiv Ondřeje Marčáka

Jako kdyby v těch poněkud oloupaných fasádách pivovaru byla pořád ještě trochu vepsána ona křivda z roku 1998, kdy byl dobře rozjetý podnik najednou zastaven jediným – a podle všeho nepromyšleným – rozhodnutím britského majitele. A to po rekonstrukci sladovny a v čase žízňivých svobodných „devadesátek“, kdy se zde vyrobilo 344 000 hektolitřů různých výtečných piv, která se navíc začala vyvážet do Německa, Švýcarska, zemí bývalého Sovětského svazu i do zámoří. Tenhle podnik určený na odpis se nakonec z té těžké rány opuštěných hal a vyřazených technologií nakonec zázračně probral a valí dál do žízňivého světa pivařů své soudky s výtečným ležákem, pojmenovaným nově KONRAD.

Foto Shiro-Photography

*Pivovar se sladovnou a starou varnou uprostřed na historické pohlednici ještě postrádá
dnešní uspořádání vjezdu s vrátnicí*
Archiv Vítězslava Procházky

I v poválečném období se vratislavické pivo prezentovalo reklamou sázející na osvědčené tradice
Archiv Ondřeje Marčáka

Srovnáme-li tento snímek pivovaru z dob socialismu se starými záběry z první republiky, zjistíme, že pod Strážným vrchem se toho změnilo jen málo – viditelnou proměnou je vlastně jen náhrada nápisu BRAUEREI za PIVOVAR. Archiv Ondřeje Marčáka

Název Vratislav se pro označení piva na nálepkách lahví předtím označovaného jako Vratislavický ležák rozšířil od 70. let 20. století. Připomíná nejen sídlo pivovaru, ale krásně se jménem setkává i s českým králem Vratislavem II., jehož listina z roku 1088 je nejstarším dokladem vaření piva v Čechách. „Vráta“ se od 90. let rozvážel do celého světa. Archiv Pivovaru Hols

Nová varna vyzdobená obklady s motivem hlávek chmelu slouží svému účelu od roku 1976

Archiv Pivovaru Hols

Neslavné uzavření pivovaru v roce 1998 je dávno zapomenuto, dnes už zase platí slova vyřčená roku 1874 továrníkem Ginzkeyem: „Nechť žije liberecko-vratislavický pivovar!“

Foto Shiro-Photography

